

SZÁVAI ATTILA

Magyar táj, magyar mellekkel Kutyacsipogás és a dunai sirályok röpte,
avagy a címválasztás belharcai

Vasárnap.

Augusztus hét, reggel 9, Vác, folyópart.

Tetovált férfi ül a szomszéd padon, kövér, haja ritkás, loncsos, válláig ér. Vállán hátrafelé nyilazó lovas. A harmincas férfi hosszan mereng a túlpártot nézve. Egészen addig, amíg bele nem gyalogol a merengésébe egy középkorú nő, szokatlan méretű keblekkel. A tetovált férfi hosszan elidőzik a dús emlőkön, talán arra gondol, hogy magyar táj, magyar csecsekkel.

*

Minél többet járok Vácon, annál többet tapasztalom, hogy olyan kaliberű épületek, mint mondjuk a Nagyboldogasszony Székesegyház, közismertebb nevén a Váci Dóm vagy más egyéb történelmi falak közt is csaknem olyan természetes közönnyel járkálok, mint a legtöbb városlakó. Egy idő után könnyen megfélelkezik az ember környezetének olyan épített remekműveiről, amikből árad a történelem. Mint mikor a múzeum teremőre aranykincsek, fáraók, ezeréves írásos emlékek közt túrja az orrát, sporthíreket hallgat a rádión.

*

Nagyon sok munka van abban, válaszolta a riporter kérdésére az úszóedző, hogy három századot javítottunk. Majd vázlatosan ismertette a napi programot, hogyan megy egy ilyen felkészülés, mikor mit evett az olimpikon, mennyit aludt. És hogy igazán örülnek az eredménynek.

Vállalható: a régi keresztények, mondjuk így, sportot úztek a kvázi hitetlen ügyfél rábeszéléséből, győzködéséből. Hogy a béke és szeretet iránt oly elkötelezett keresztény egyház mind nagyobb tömegek felett szónokolhasson. Jobb történelemkönyvek egészen érdekes részleteket tárnak az olvasó elé. Kíváncsi lettem volna egy ilyen régi keresztény hétköznapijára, mit csinál két rábeszélés, két mézszárlás között, mi a napi program, mit, mennyit evett, mennyit és hogyan aludt. Hogy hozni tudja a kívánt eredményt. Érdekelnének a részletek.

*

Lehallani a partra, hogy a közeli strand hangosbemondója közöl valamit. Nem érteni, csak hallani. Kiszáradt, ha felhangosítasz, és beteszed egy üres hordóba, majd hátralépsz 20 métert és figyelsz.

*

A város délelőtti zaján kitüremkednek a harangzúgások. Régi, nőtincsi nagy-mamás nyaralások derengenek fel, kint játszani az udvaron, beszélgetések ütemes zajai a szomszédos közért és a szintén szemben lévő kocsmá elől. A baromfiudvar nyüzsgő állati zajai, a szél, ahogy suhog az öreg diófa ágai között. És mindezek felett a harangok éneke. Két harangot húztak, de más-más ritmusban. A két kondulás bizonyos időközönként találkozott, kéz a kézben, kondulás a kondulásban szárnyaltak a falu felett. Aztán az egyik leelőzte a másikat, hogy nem sokkal később újra együtt legyenek. Lehet, hogy három harang volt. Most, hogy felidézem újra magamban, mintha egy magasabb hang is lett volna. A nőtincsi harangzúgásnak vasárnaponként mindig húsleves szaga volt.

*

A folyón szárnyashajó sprintel az árral szemben. Gyors, vagány hullámokat kelt, amik mérgesen verik magukat a part köveihez. A vadkacsák közönnyel nézik ezt a közjátékot. Tudják, hogy mint minden közjátéknak, előbb-utóbb ennek is vége lesz.

*

Ha a város felől nézed a túlsópartot, a táj fölé magasodó párás-szürkés Pilist, könnyen gondolhatsz olyanokat, hogy ha nem lenne a háttérben a nagy hegyvonulat, komolytalannak tűnne az egész túlsópart. Konfekciónak.

*

Akaratlanul is van valami Kharón-i abban, ahogy a komp egyik alkalmazottja jegyeket ad az előtte sorban álló csiricsáré, délelőtti turistáknak. Minden viteldíjhoz jegyet nyújt át, kell a pontos elszámolás.

*

A vadkacsák nem ijednek meg az induló komp felhörgő motorzajától. Pedig egészen közel vannak, méterekre a hajótesttől. Mindent meg lehet szokni. Azt is, ami kellemetlen. Néha feladni minden vadkacsaságot, és a komp alól dübörögve feltörő, hajócsavarok keltette hullámok ellenére (átvergődni azokon) oda sompolyogni, ahová várhatóan vízbe esnek majd a turisták bedobált kenyérmorzsái. Az egyik kacska különös fejtartása, mikor a turistagyerek imitálja csak a kenyérdobást, de csak a mozdulat valódi, kenyér nincs. Csak a kamu.

*

Fiatal lány kutyával a parton. A kutya nyakán hosszú póráz, melynek másik fele a lánykézben. Az állat láthatóan örül a hús víznek, miután a lány beengedte a folyóba. Örül, mint majom a farkának, vagy, mint fark a majmának, ne menjünk bele. És abba se, hogy ajándék fognak ne nézd a lovát. A derék eb a közeli vadkacsák felé próbál úszni, a kacsák közönnyel nézik ezt az igyekezetet. Ezt is. Mint akik tudnak valamit. Aztán a lány ránt egyet a pórázon, gyere vissza. De nézzük meg a lányt. Húszas évei elejét járhatja, tetovált lábszárú, bakancsot hord. Messziről olyan, mintha összekoszolta volna valamivel az egyébként szép lábát. Közelebről derül ki, hogy a vélt koszban van valami rendszer. A kifejezés szándéka.

*

Mondják a szerencsés regényíróra, hogy XY (ZZs) megfogta az Isten lábát azzal a bizonyos regénnyel, mely nagyon sikeres lett. Igen, valóban megfogta, és megpróbálta összefirkálni.

*

Leülni egy folyóparti padra és nézni a vasárnapi sétafikát. A fiatal napszemüveges párokat. A fiatal napszemüveges lányok kezében újabban nem virág van, hanem apró, fehér, lihegő kutyácska. Ha kétoldalról megnyomná a hasát, talán csipogna is. Kicsipogná a kutyaeledelt.

Ajándékbolt. Üdvözlöm, köszön a belépő férfi. Jó napot, uram, mit parancsol, így az eladó. Névnapi szeretnék valamit a páromnak. Uram, párjuk a cipőknek és a galamboknak van, de mit is szeretne konkrétan? Óóóó...izé.. valami aranyosat a barátnőm névnapjára, Gréta. Uram, ez a kis fehér lesz a megfelelő, sokat ugrál, liheg, nyálaz, de ha alszik, meg lehet zabálni, imádják a lányok. Jó lesz, köszönöm.

*

Van az egyik kedvenc Márai-gondolat, aminek lényege, veleje és sava bors, hogy jó-e az, ha valakiből köztéri emlékmű lesz, valami faragott szobor? Mert minden köztéri emlékműnek az a sorsa, hogy lehugyozzák a kutyák.

*

Vagy felmászhatnak rá a turisták, hogy aztán másik turisták lefotózzák a felmászottakat. A felmászottak ebéd után kiteszik felmászottságukat az internetes közösségi portálok képei közé, átneveznek egy albumot. Ha van az emberiség közelében valami megmászható, tuti, hogy akad valaki, nehezen bírja ki az Istenadta, hogy ne mossa meg. Van, amit illik megmászni, és van, amit nem. Mert illik megmászni mondjuk a Himaláját, de egy emlékművet nem annyira, hiába áll ki utóbbi is a földből. Nevezett műemlék történetesen a váci ereklyés országzászló. Melynek „Talapzatában a történelmi Magyarország 72 vármegyéjének megszentelt földje van el-

helyezve". Ez meg megmássza. Mászna meg egy szekér kangorilla, gondolhatnánk, de nem tesszük, nem méltó. Inkább arra gondolunk, hogy a szerencsétlen, ha már ilyen nemzeti emlékműveken akar ugrálni, hogy aztán közszemlére tehesse ezt, lehetne másképpen is. Például hogy magában, belül emel nemzeti, nevezzük így, műemléket, de nevezzük nevén: identitást. A nemzeti identitás elsősorban egy személynek szól, egy személyhez köthető, magához, az identitálthoz, ha hívhatjuk így. Aki aztán a belső nemzeti tájakat kedvére megmászhathja, a belső műemlékek minden látható magasát és láthatatlan mélységét. De ne elsősorban fényképekkel bizonygassa identitását, jelképekhez, eszmékhez való hűségét. Sok divatmagyart találni az utcán. És még valamit, a nemzeti identitás legtöbbször csendes, általában nem akarja önmagát bizonygatni. Csak ritka esetekben, vészterhes történelmi pillanatokban bizonyítja önmagát. Vulkán, ha kitör.

*

Rózsaszín pólós apukák tolják babakocsikban rózsaszín ruhás kisfiaikat a folyóparti sétányon.

*

Leülni egy padra, ahol nemrég nagy dolgok történtek. Ilyen lehet az első szerelmes érintés. Padok, főként, ha folyóparton vannak elhelyezve, hajlamosak nagy dolgok színhelyeiként szolgálni. Ilyen a fent nevezett első, kissé még bátortalan érintés. Vagy épp az utolsó. Nézni az átellenes partszakasz eléd táruló szeletét, és arra gondolni, hogy jó. Hogy úgy jó, ahogy van. Ha néha szar is az élet. Ha szagban intenzívebb.

*

A vízen evezős sárkányhajó halad, ütemes dobolást hallani, így segítik az evezősöket, így tartják ritmusban azokat. Halad valahonnét valahová ez a kedves jármű. Néha pihennek. Ilyenkor utasai lelkesen integetnek minden dunai hajónak. Kiváltságot, talán kicsi fölényt is érezhetnek, de ne legyünk rosszak, valószínűleg csak simán örülnek a nyárnak. Nevetnek, közben örülnek a víznek, a különös alakú csónaknak, hogy egy csónakban eveznek, közösen (azon elöl és hátul sárkányt formáló díszítés), örülnek a maradék nyárnak, csak úgy, magának az életnek, és egyáltalán.

*

Szemközt egy félkész téglapépület, kilátszanak az építőanyagok. A nyílászárók egyelőre üres üregei egy meztelen újszülött homályos tekintetével néznek erre. Jó lett volna látni a nagy vallásokat, hogyan épültek fel, milyen alkatrészekből, miből mennyit határozott meg az építkezést felügyelő nagy intézet.

*

A meztelen újszülött az olyan, hogy nincs rajta még mez, sem rajtszám, sem szponzorok, sem eredmények, érmek.

*

Közelebb lépve érthetővé válik a strandon nagy hanggal bemondott szöveg. Egyáltalán, ha meg akarsz érteni valamit, legjobban teszed, ha közelebb lépsz ahhoz. Legyen az egy elhagyott betonkeverő, egy komp, amire éppen felhajtanak az autók, vagy egy emberi hang, ami vélhetően fontos üzenetet közvetít a tömegeknek. Csak nem szabad félreérteni. Mert sokszor van, hogy félreértik, félremagyarázzák, maszatolják, aztán lesz nagy kalamajka, hajcihő, sírásrívás, csapataink elfoglalták, satöbbi, kedves nézőink, most kaptuk a hírt.

A strand gyepe, medencéi, népe, klór- és vattacukorszaga felett elrepülő hang tájékoztatást ad valami lényegesről, valami ismerősről, amivel mitológiákban, szent könyvekben, politikai eszmékben, ideológiákban, ősi tanításokban találunk párhuzamokat: „Őrzés nélkül hagyott értékeikért felelősséget nem vállalunk!” Ott a pont. Kemény, igazságos szavak ezek. Figyelmeztetik az emberiséget valamire. Hogy csak magára számíthat, vessen magára, ha elront valamit az életben. Vessen magára és az önmagában létező Istenre. Ha már volt olyan kegyes a sors, hogy hozzájuthattál valami értékhez, akkor legyél má' szíves vigyázzni arra.

*

12 óra, 27 fok, lenge, laza nyugati szél. A folyó illata. Mozdulatai. Alázat, mely átjár, eláztat. Sirályok röpte, ahogy ráfordulnak a lenge, laza, nyugati szelekre.

*

Mikor egy olcsó, de kellemes, családias hotel portásához – aki egyben az intézmény mindenese is, cseléd, fűtő, karbantartó, klozet- és zöldségpucoló, kedélyes férfi – becsenget a lassan továbbálló, kedves vendég. Mert épp arra járt, elment a nyitott ablak előtt. Pár kedves kérdés, hogy van, köszönöm, mérsékelten, ilyesmi szelíd beszélgetés, hogy van a család, meg úgy általában az emberiség. Elmondani, hogy vannak félbehagyott ügyek, pontot tenni azokra ősszel, felkiáltójeleket, ha kell. De ha csak épkezláb kérdések merülnek fel, már az is valami. Valahol el kell kezdeni. Vagy éppen folytatni. Vagy éppen befejezni.

*

Várhatóan így köszön be pár nyári nap még, mielőtt átvált az időjárás. Mielőtt megjön az új vendég, más szokásokkal, más köszönési modorral, más értékrenddel, más ruhákkal. A portás jól tudja, hogy a leendő vendég számára melyik szoba lesz a legalkalmasabb. Néha benéz a portás az egyelőre még üres szobába, leül a fotelbe, ahová néhány hét múlva az új-régi vendég ül majd. Elpróbálja, eljátssza, milyen is lesz majd.